

О.В. Хвещук, магістр
Університету банківської справи
Національного банку України, м. Київ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Характерна особливість ринкових умов господарювання – невизначеність отримання результатів будь-яких процесів, які визначають діяльність господарюючих суб'єктів. Адаптивна діяльність до ризику не є винятком.

Ситуація невизначеності і ризику потребує від керівників глибоких і різноманітних знань у різних галузях управлінської і господарської діяльності. У даний час без урахування ризику неможливо здійснювати комерційну діяльність.

На сьогодні має місце неоднозначність у тлумаченні поняття “ризик” вітчизняними та зарубіжними вченими. Розмаїття думок щодо суті ризику пояснюється, зокрема, багатоаспектністю цього явища, а також практично повним його ігноруванням у чинному законодавстві, надто обмеженим застосуванням у реальній економічній практиці й управлінській діяльності. Це обумовлено тим, що ризик – дуже складне явище, яке має безліч відмінних одна від одної, а іноді й протилежних реальних основ.

Під фінансовим ризиком варто мати на увазі економічну категорію, що відбиває невизначеність, конфліктність, багатокритеріальність, нечіткість у фінансових відносинах та включає особливості сприйняття вказаних характеристик зацікавленими суб'єктами цих відносин. Фінансовий ризик характеризується ступенем чи мірою відхилення фінансових результатів від сподіваних (як правило, в негативний бік) та виявляється у наявних чи потенційних збитках фінансових ресурсів. Фінансовий ризик перебуває в діалектичному взаємозв'язку з джерелами фінансових ресурсів: з одного боку, ризик обумовлює їх ціну, а з іншого боку, сам породжується структурою джерел.

Можливість прогнозування ймовірності виникнення ризиків у багатьох випадках визначається системою їх класифікації, яка виконує функції алгоритму, на основі якого створюються управлінські системи, здійснюється підбір менеджерів, готових та здібних приймати рішення з мінімізації негативного впливу на об'єкт управління в умовах невизначеності та багатоваріантності розвитку.

В економічній літературі ще немає чіткої системи класифікації ризиків. Існує низка підходів до цього. Незаперечним є той факт, що для якісної оцінки ризику необхідна класифікація його факторів. Фактори ризику визначають як події, що відбулися в зовнішньому і внутрішньому середовищах господарюючого суб'єкта, які вплинули на його діяльність та створили таке явище, як загроза для фінансової та виробничої діяльності,

наслідком чого є неодоодержання або недооодержання прибутку. Тобто фактори ризику – це події, що генерують ризик діяльності суб'єкта господарювання.

Виявлення й ідентифікація факторів ризику науковці відносять до одного з найважливіших завдань, а ефективно проведена їх класифікація повинна містити оптимальну кількість факторів ризику, яка б дозволила правильно виявити конкретний ризик.

Класифікація ризику – це систематизація факторів ризику та їх структурований перелік, який є необхідним компонентом для проведення дослідження більш високого рівня; тому структура її залежить від головної мети, яку автор ставить перед собою.

Під управлінням фінансовими ризиками мається на увазі сукупність прийомів і методів, що зменшують ймовірність появи ризиків.

Доцільно розглядати механізм управління фінансовими ризиками як частину фінансової стратегії підприємства, що полягає у формуванні алгоритму прийняття рішень в умовах ризику.